

De gewondmerkte van Gendringen

<https://hdl.handle.net/1874/26767>

DE GEWONDMERKTE VAN GENDRINGEN.

»Het is een heilige plicht voor ons menschen, de waarheid openlijk voor de wereld te verkondigen en de dwaling met alle krachten te bestrijden.»

»De geheele geneeskunst bestaat in waarnemingen.»

BOGLIO.

In het Nederlandsche grensdorp, *Gendringen*, in de nabijheid van *Anholt*, leeft thans een meisje, dat ongeveer vier maanden de opmerkzaamheid des publieks heeft tot zich getrokken, maar waarover de tegenstrijdigste geruchten in den omtrek verspreid zijn.

Omtrent kersmis des vorigen jaars verhaalde men van dit meisje, dat het op drie vrijdagen uit eene aan het hoofd zich bevindende kroon gebloed had, en dat men kruisen aan hare handen en voeten, alsmede eene wonde in hare borst had waargenomen.

Gelijk doorgaans verschijningen, die met een godsdienstig gevoel in nadere verbinding staan, bij eenvoudige en vrome landlieden ligt ter sprake komen, zoo was het ook hier. Hoewel verstandige en van alle dweepzucht vrije mannen, die reeds vroegtijdig met genoemde verschijnselen be-

kend waren, niet in het minste tot de verspreiding van zulke bijzonderheden bijdroegen, ja zich veel eer beijverden, eene onbekende, eerst ontluikende plant voor het al te sterke zonlicht en de nadeelige nachtvorst te beschutten, kon het echter niet verhoed worden, dat eene zaak, aanvankelijk slechts aan weinigen bekend, in stilte van mond tot mond, van dorp tot dorp verhaald werd. Ofschoon er dan ook op vrijdagen geene duizenden toestroomden, was niet te min het aantal bezoekers bij dit meisje grooter dan vroeger, en werd deze zonderlinge verschijning — welligt met overdrevene, valsche opgaven, — door iedereen verder en verder verbreid. Toen schrijver dezes, die in den beginne de bewuste bloeding ook eenmaal gadesloeg, over de beteekenis dezer gebeurtenis ondervraagd werd, herinnerde hij zich de woorden van SCHÖNLEIN: »dat hijsterische verschijnselen meer of minder aanleiding tot logen en bedrog geven, wier neiging bij den duur der kwaal tot ware ziekte overgaat,» zoodat ik voor misleiding waarschuwde, maar niet te min beloofde, zoo ver de zaak zich bevestigde, mijne beschouwing openlijk te zullen mededeelen. Middelerwijl deze verschijning voortduurde en er zich onverklaarbare toevallen vermeerderden, kwam onverwachts in No. 25 van den algemeenen Kerkbode dezes jaars een artikel te voorschijn, met het opschrift: *mundus vult decipi, decipiatur ergo, dat is: de wereld wil bedrogen worden, laten wij haar derhalve bedriegen!* waarin een geneesheer (Dr. B) wiens roeping tot een beslissend oordeel over deze aangelegenheid wel iets raadselachtigs in heeft, de

geheele zaak, kort en alles afdoenend, een eindelijk gochelspel en een grof bedrog verklaarde.

Hoe groot mijne verwondering, ja zelfs mijne verontwaardiging over zulk eene oordeelvelling waren, die volgens een hoogst oppervlakkig onderzoek, op oogenschijnlijke vooringenomenheid en dwalende begrippen gegrond scheen te zijn, zal ieder onbevooroordeelde, die de groote zwaarigheid, om in dit geval een bedrog aan te wijzen, wil erkennen, van zelve moeten gevoelen. Ofschoon ik mij dan ook tot hiertoe om vele redenen van het openbaar maken dier merkwaardige verschijning had onthouden, hield ik het na — daar een sedert jaren ongelukkig en beklagenswaardig meisje als huichelaarster en bedriegster werd voorgesteld; daar lasterzuchtige menschen, op de getuigenis van eenen (zoo het scheen) bevoegden regter zich beroepende, dat bedrog aan slechte en lage oogmerken toeschreven, en ook mij eindelijk het verwijt gedaan werd, dat ik uit onwetendheid of nalatigheid bij een ligt te ontdekken gochelspel, een ledig aanschouwer was gebleven — een gebiedende pligt, het publiek met datgene bekend te maken, wat zich voor na eene zorgvuldige beschouwing, als daadzaken had vóór-gedaan. Ik zal hier derhalve, na eene korte uitweiding over den levensloop en den ziekte-toestand der bedoelde persone, vooreerst alle bij haar waargenomene verschijnselen mededeelen, opdat een iegelijk, zoo wel geneesheeren als particulieren, in staat gesteld worden een eigen oordeel over deze belangrijke gebeurtenis te kunnen vellen, en het mij daarna ter taak stellen, het onware

en verkeerde, dat genoemd artikel bevat, aan te wijzen.

DOROTHEA VISSER is een 24 jarig meisje, de katholieke geloofsleer belijdende, welks regtschapen en vrome ouders zich door landbouw en daghuur een spaarzaam onderhoud verschaffen. Zij is klein van gestalte, en heeft over het geheel genomen een teeder gestel. Hare gelaatskleur is een weinig bleek, het hoofdhaar zwart en in hare glinsterende, altijd in beweging zijnde oogen en in haren vurigen blik, als mede in hare zachte, liefstellige spraak, spiegelt zich een ongeregeld, maar gevoelig zenuwgestel, de aanleg tot moederkwaal-krankte; bovendien valt hare klierachtige ongesteldheid, welke zich over het ligchaam der kranke vertoont, den geneesheer terstond in de oogen. Door de smartelijke trekken, welke zich doorgaans op haar gelaat voordoen, en een weinig sceelzien, heeft DORA voor vele lieden iets onaangenaams in zich. Overigens is zij meest in vrolijke gemoedsstemming, antwoordt met eene zekere kinderlijke eenvoudigheid, en zeer vriendelijk, doch kort op de haar voorgestelde vragen, en is daardoor niet zoo onbevallig of onverdragelijk als vele andere hystericische zieken. Behalve een goed geheugen, en een zeer juist begrip, bemerkt men bij haar geene bijzondere geestbeschaving. Haar oordeel is overigens zeer gepast; zij toont in alles een edel gemoed te bezitten, en schijnt van alle bedoeling en zucht om door haar lijden indruk te verwekken, geheel vrij te zijn.

Reeds in haren kindschen leeftijd vertoonde

zich bij dit altijd braaf en vrolijk gezinde meisje, een zwakkelijk, ligt geroerd zenuwgestel, zoodat, volgens betuiging harer moeder, de ouders zich altijd moesten in acht nemen, om DORA hard aan te spreken, of met straf te bedreigen, dewijl zij alsdan terstond begon te sidderen en te beven. Desnietteenstaande genoot zij tot in haar vijftiende levensjaar eene vrij goede gezondheid, nam deel aan het gewone school- en godsdienstig- onderwijs, en hielp hare ouders te huis en op het veld, om hunnen arbeid te verligten. Op dezen leeftijd werd zij echter door eene hevige klierachtige ontsteking in de gewrichten aangetast, en was hierdoor genoodzaakt de dienst, waarin zij toen reeds werkzaam was, te verlaten, en naar huis terug te keeren. Tegen deze klierziekte werden behalve medicijnen, bloedzuigers, spaansche vliegen, branden en het later daarstellen eener fontenel, door middel van *kali caust.* door den heer Chirurgijn D, (die voor armen-rekening het meisje ook later heeft behandeld) aangewend. Daar intusschen de uitzetting der gewrichten niet kon worden verhinderd en de verkorting van het been daarvan het gevolg was, bleef deze ziekte in het vervolg de oorzaak van grootere folteringen, ja werd veelligt de bron van alle latere smarten voor het ongelukkige meisje. Dewijl men nu, ter afleiding en vermindering der voortdurende, zich altijd vermeerderende gewrichtspijnen ten minste alle drie weken, de fontenel aan de heup met *kali caust.* moest uitbranden (waarbij het zeker niet altijd zeer zacht zal zijn toegegaan) ontwikkelden zich, een jaar na het uitbreken der

gewrichtsziekte, aller hevigste histerische stuip-
trekkingen. In deze aanvallen sloeg de ongelukkige
zoo hevig met armen en beenen, dat zij nauwe-
lijks door vier sterke mannen op haar bed kon
gehouden worden; zij beet, geheel bewusteloos,
van zich af, schreeuwde luidkeels, en was door
deze tooneelen de schrik der huurschap gewor-
den. Bij deze krampen, die echter naderhand
in hevigheid verminderden, kwamen snel op el-
kander volgende, en vooral na het telkens uit-
branden der fontanel, lange, aanhoudende flauw-
ten, herhaalde aanvallen van keel- en mondkramp,
en andere ten gevolge der histerische kwaal zich
vertoonende toevallen. Tot overmaat van lijden
werd DORA in haar zeventiende levensjaar door
eene volslagene blaasverlamming aangetast, waar-
door zij nu ook in de treurige noodzakelijkheid
verkeerde, zich dagelijks tweemaal aan eene niet
alleen smartelijke, maar bovendien voor het zede-
lijk gevoel eens meisjes diep krenkende wateraf-
tapping te moeten onderwerpen. Werd deze ope-
ratie niet spoedig genoeg verrigt, en ook in weerwil
van dezelve, dan ontlastte zich de urine door
brakingen. (*)

Al dat lijden verduurde het beklagenswaardige
meisje volle acht jaren met voorbeeldeloos geduld
en berusting in den goddelijken wil, zoodat zij,

(*) Behalve deze ziekte, lijdt het meisje aan longknobbels.
Ook ontwaarde ik tweemaal bij haar, nadat zij, uithoofde eener
steek in de zijde, door den chirurgijn D, was adergelaten, een
meer sterk zweeten, dat echter door toediening van eene toe-
reikende *Infus. Salv. cum Eliz. acid. Haller et Est. Chim.*
spoedig verdween.

niettegenstaande hare langdurige en groote smarten; dezelfde kalmte des gemoeds behield en zelden een' klaagtoon haren mond liet ontvallen. Daar zij tot zwaren arbeid onbekwaam was, hield zij zich in huis onledig met ligten arbeid, en zocht overigens, van de vreugde des levens verstoken, haren troost in het gebed en in godsdienstige overdenkingen, zonder echter gebrek aan huisselijke toespraak en eene meêwarige deelneming van de zijde der dorpelingen en der heeren geestelijken.

Intusschen was het (om welke reden weet men juist niet) de innige wensch van DORA geworden, van de wateraftappingen bevrijd te zijn, zoodat men haar dikwerf hoorde zeggen, dat zij bereid was een grooter lijden op zich te nemen, als zij slechts van hare bitter onaangename krankte mogt verlost worden. Deze oorzaak schijnt dan ook veel te hebben medegewerkt, dat de zedelijk-godsdienstige levenswandel van het meisje sedert den verleden herfst eene hoogere vlugt heeft genomen: want niet alleen, dat na dien tijd hare vrome levenswijze door innige gebeden en getrouw vasten eene ernstiger strekking verkreeg, maar er kwam ook van dien tijd af een verschijnsel te voren, hetwelk duidelijk bewees, welke diepe wortelen hare godsdienstige overdenkingen hadden geschoten. Er zijn namelijk sedert dien tijd oogenblikken bij haar waargenomen, dat zij in onmagt schijnt te zullen vallen, eene beving in hare voeten gewaar wordt, en den aanwezenden alsdan verzoekt, haar te bed te leggen. Als zij daar nu zoo bewusteloos uitgestrekt ligt, rigt zij hare wijd opengesperde oogen ten hemel, heft de uitgestrekte

en weder te zamen gelegde handen in de hoogte, geeft, met afgemeten tusschenpoozen, den zegen even als de katholieke priester aan het altaar, rigt zich dan op, om een kruisbeeld te omvatten, drukt hetzelfde aan hare borst, en zinkt eindelijk, nadat zij eenige onverstaanbare woorden, (die zich meest tot eene overweging van den lijddenden Verlosser schijnen te bepalen) gesproken heeft, verrukt, maar vermoeid neder, zonder in het minste te weten, wat zij heeft gedaan. Men heeft deze verschijning, waardoor DORA reeds vroeger bij eenige vrome zielen in den roep eener buitengewone godsdienstigheid gekomen was, voor een eenvoudig verschijnsel der moederkwaal gehouden, doch te onregt. Die toestand moet veeleer als een droomwaken, of eene verrukking van zinnen beschouwd worden, zoo als die uit eene verstoorde harmonie tusschen ziel en ligchaam en daaruit voortvloeiende toevallen meermalen door geneesheeren is waargenomen. Naardien ik in het bovenstaande een afbeeldsel der kranke persone en eene omschrijving der omstandigheden, waarin dezelve tijdens, dat men het eerst de opvallende verschijning van een *bloedzweet uit verschillende deelen van het ligchaam* waarnam, heb geleverd, en nu tot de uiteenzetting dezer gebeurtenis overga, maak ik vooraf de opmerking, dat dit bloeden geheel onverwacht, en zonder dat het meisje zelve, of iemand harer bekenden daarvan iets hoegenaamd heeft vermoed, plaats vond. Want ofschoon DORA wel acht dagen te voren over hevige hoofdpijnen, over een onaangenaam gevoel, als werd zij met

doornen gestoken, geklaagd had, en zij harer zuster denzelfden nacht te kennen gaf, dat zij haar niet met spelden moest steken, was niemand op de gedachte gekomen daarin eenig voorbeduidsel te zien. Het was op vrijdag den 1 December des verleden jaars, dat hare zuster, des morgens bij het opstaan, met verwondering merkte, dat DORA het bloed van het aangezigt stroomde, en haar hoofdhaar van bloed doorweekt was. De moeder en de huisgenooten verschrikten zeer en waren geroerd bij het zien van het bloedende hoofd. Daar men echter gewoon was, zeldzame verschijnselen bij de jonge dochter waar te nemen, en men daarin eene goddelijke beschikking meende te moeten eerbiedigen, te meer, dewijl het bloeden niet zoo hevig was, liet men het dien dag er bij blijven en verzweg het als een geheim. Dit voorval zich twee volgende vrijdagen herhaald hebbende, ontdekte men ook den 22 December in de borst, en den 12 en 19 Januarij daaraanvolgende op den rug der handen en voeten het uitzweeten eener bloedige vloeistof, en deze verschijning heeft, met afwisselende hevigheid en verscheidenheid van plaats, tot op dit oogenblik aangehouden. Maar op MARIA-Lichtmis en vier andere vrijdagen zag men geene bloeding. Bij deze verschijnselen voegde zich echter later een ander, dat meer opzien baarde, en aan het geheel eene meerdere beteekenis scheen te geven, ik bedoel: het verschijnen van groote blader-vormige kruisen op de borst, op de handen en voeten, waar deze teekenen met den 6den en 7 vrij dag, na het aanvangen der bloeding, te voorschijn kwamen. Op Donderdag namelijk, vóór de bloe-

ding, verhief zich op den rug der handen en voeten (na een voorafgaand gevoel van jeuken onder de opperhuid) in de gedaante eener geelroode blaas, de volkomen vorm van een kruis, dat in den omtrek zeer scherpkantig was. De punt van dit kruis lag op den rug der handen tot bij den middelsten vinger, deszelfs ondereinde was bovenwaarts gekeerd. Dit kruis had ongeveer de lengte van $2\frac{1}{2}$ duim, de dwarsbalk van 2 duim, de breedte van den balk was $\frac{1}{3}$ duim. Op de voeten waren de kruisen niet zoo groot; zij vertoonden zich echter op het midden van den voet met nederwaarts gestrekte punten. Het kruis op de borst was zeker een vierde gedeelte grooter dan dat op de handen; het lag midden op het bovenste gedeelte van het borstbeen, deszelfs toppunt was naar het hoofd gekeerd. (*) De blazen waren zeer verheven en gespannen, bleven eenen geheelen dag en zelfs langer in dezen vorm, en ontlasten bij derzelve opening of losbarsting, een heldergeel melkbloed vocht. Zoodra de opperhuid verwijderd was, vormde zich eene nieuwe; maar de roodachtigheid van de onderliggende huid verdween als dan niet meer, zoodat DORA sedert het eerste verschijnen dezer roode kruisen, als ware katholieke maagd op hare borst, handen en voeten het teeken harer geloofsbelijdenis bevestigd hield. De bloedige vloeistof, welke zich echter in de meeste gevallen slechts in zeer geringe hoeveelheid ontlastte, en die in den beginne, even

(*) Op eenige vrijdagen zag men op de borst alleen eene onregelmatige blaas, en bleef deze vorm in den beginne van den éenen vrijdag tot den anderen eene wonde.

als daauwdruppelen, uit de oppervlakte der handen en voeten ontprong, werd naderhand uit deze bladervormige kruisen afgezonderd. Zij scheen werkelijk uit de randen der kruisen te ontspringen, liep van daar in druppelen langs de huid neder, of bleef ook in dunne, fijne korsten op de plaats der ontlasting aanwezig. Wanneer de vloeistof door middel eener spons of van een linnen doek afgewischt werd, dan kwam er weder nieuw vocht uit de huid te voorschijn, even als het zweet uit de zweetgaten. Waren echter de blazen toevallig gebarsten of kunstmatig geopend, dan had het uitzweeten op de onderliggende vlakke plaats. Bij het onderzoek, hetwelk ik herhaalde malen over de wederuitstorting van bloed aan het hoofd deed, viel het dadelijk in het oog, dat alle mutsen en doeken, welke de kranke op de vrijdagen droeg, slechts aan derzelve ondersten rand, rondom het hoofd met roodachtig bloedwater doortrokken waren, en dat derzelve middelste of bovenste gedeelte geheel zuiver en wit bleef. Na het afnemen der mutsen en doeken, bemerkte men terstond, dat alleen het haar rondom het voorhoofd, de slapen van het hoofd en het achterhoofd doornat en zamengekleefd was, en dat daaronder de bloedige vloeistof uit de oppervlakte der hoofdhuid ontsproot, zoodat de schedel en kruin van het hoofd daarvan geheel vrij bleven. Overigens was het tot nu toe niet mogelijk aan het hoofd een likteeken, eene blaas of iets dergelijks te ontdekken; ook moet ik het onbeslist laten of het bloed uit de haren zelve voortkomt, of er slechts langs vloeit.

Wat hier inmiddels de hoofdvraag over den aard der uitgezweete vloeistof, waaromtrent ik mij tot nu toe onbepaald heb uitgelaten, doch waarop het wel het meeste aankomt, zoo is het zeker, dat zij, die dezelve met den naam van eenvoudig bloedig zweet bestempelen, even zoo zeer dwalen, als zij, die dezelve volkomen overeenstemmend met zuiver bloed voostellen. Ofschoon het uitgezweete op eenige Vrijdagen en op verschillende tijden der bloeding zich verschillend voordeed, en alzoo bij den aanvang der geheele verschijning, als ook in den beginne van elke bloeding, de vloeistof dikker en derzelve kleur donkender scheen, herkende men in de gewone gevallen slechts een gekleurd bloedwater, dat helroode vlakken op de bedekselen achterliet. In die gevallen echter, waarin de uitstorting met verhoogder werkzaamheid plaats had, gelijk dit bijzonder op goeden vrijdag het geval was, vertoonde zich het uitgezweete vocht als een rood bruine, zwartachtige vloeistof van dunne samenstelling en van eene eigendommelijk onaangename geur, en was niet alleen de kleur, welke het vocht achterliet, aan die van werkelijk (namelijk aderen) bloed gelijk, maar ik vond ook meermalen geronnen bloed in de doeken, gelijk dit zich als vezelachtige stof, bij verkoudene lieden, van het bloed afscheidt. De vraag of het uitgestorte vocht werkelijk met bloed overeenkomt, kan, volgens mijn begrip, met *ja* beantwoord worden. Op den dag der bloeding klaagde DORA telkenmale over duizeligheid, hevige hoofdpijnen en verklaarde zij snel opeenvolgende steken rondom

het hoofd te gevoelen, hetwelk bovendien zeer heet was. Het gelaat was roodkleurig, de oogen waren glinsterend, de pols was snel. Ook aan de overige deelen bemerkte men groote aandoening van smart, vermeerderde temperatuur, die tot aan het uitwasemen gestegen was, en eigendommelijk jeuken en prikkelen onder de huid. Het ontlasten der bloedige vloeistof begon alsdan gewoonlijk om middernacht, of om drie, vier ure in den morgen, duurde met tusschenpoozen en afwisselende bevigheid tot des avonds laat, en moesten alsdan des daags de dóornatte doeken meermalen vernieuwd worden. Gedurende de bloeding lag de lijderes altijd in bestendige onmágt, nam volsrekt geene spijs tot zich en verzocht aanhoudend om water, tot lessching van haren dorst. De bloedende deelen waren heet en zoo gevoelig, dat zij bij de minste aanraking begon te stuiptrekken, of dat zij de handen wrong, of zich in het bed wende en keerde, zonder ergens verzachting van pijn te ondervinden. Tegen den namiddag werden die deelen kouder, en alsdan verlangde de ongelukkige met smart naar het einde van den dag. Den dag na de bloeding bevond DORA zich weder zeer wel, verrigtte haren gewonen arbeid en was vrolijk en welgemoed als te voren.

Tot zoover heeft thans mijne waarneming der bij DORA VISSER gadegeslagen bloeding en de op haar ligchaam zichtbare kruisteekenen zich bepaald. Of die verschijnselen op dezelfde wijze zullen voortduren of geheel ophouden, of dat zich wellicht nieuwe daaruit zullen ontwikkelen? dit raadsel op te lossen, blijft der toekomst voorbehouden,

en zal eene vlijtige en waarheidlievende, voortgezette waarneming leeren. In allen gevalle was het tot hiertoe gebeurde merkwaardig genoeg, om algemeene belangstelling te verwekken en moet het geenzins als bewijs van bloote nieuwsgierigheid beschouwd worden, dat zelfs beschaafde en aanzienlijke personen het zich der moeite waardig achtten, het deugdzaame meisje op eenen vrijdag te bezoeken. Het is echter voor alles noodig, dat men de echtheid en waarheid der boven beschreven verschijningen met zekerheid kan waarborgen, om geen gevaar te loopen, zich naderhand door eene zoo ligt mogelijke misleiding vervoerd te zien. Ofschoon intusschen al degenen, die herhaalde malen ooggetuigen dezer verschijningen waren, en kennis droegen van de rechtschapenheid van DORA VISSER en die harer ouders, en zich vast overtuigd hielden, dat hier in geen geval bedrog aanwezig was, bleef het toch, (vooral nadat men zich dienaangaande openbaar had uitgelaten) de algemeene wensch, op eene doelmatige wijze de mogelijkheid van zoodanig bedrog geheel en al ter zijde gesteld te zien. Dewijl DORA veertien dagen vooruit gezegd had, dat zij op goeden vrijdag niet alleen op handen en voeten de meergenoemde kruisen zou bekomen, maar ook op die plaatsen zou bloeden, zoo vraagde ik haar, wie haar dit gezegd had, en van waar zij dit wist? Daarop antwoordde zij mij: dat dit haar onbekend was; maar dat haar driemaal in eenen droomwakenden toestand *een wit kind* was verschenen, dat haar zulks getoond en medegedeeld had.

Nu kon er geene betere gelegenheid tot onder-

zoek worden aangeboden, en er werd alzoo besloten, der kranke twee dagen te voren ten minste ééne hand te verzegelen, en haar alsdan streng te bewaken. Door tusschenkomst der heeren geestelijken willigde het arme meisje, schoon eenigzins met tegenzin, in. Nadat men derhalve één der aanzienlijkste personen van het dorp, den heer V. W. verzocht had, getuige te zijn bij de verzegeling (hetgeen echter werd afgeslagen) omwond men, Woensdag den 3 April dezes jaars, des avonds, in tegenwoordigheid van den pastoor N., de regterhand met een' witten, linnen doek, bevestigde denzelfven aan den onderarm met een' band, hechte ten overvloede doek en band met naald en garen te zamen, en verzegelde eindelijk de einden van den band met twee lakken en twee cachetten. Den volgenden morgen was het omhulsen ongeschonden, maar DORA werd toch voortdurend bewaakt. Tegen tien ure begon zich aan de linkerhand, als mede op de borst de opperhuid aan de einden van het kruis te verheffen, vereenigden zich de bloedblaren en des namiddags ten twee ure kwamen de blarenkruisen in derzelver geheele grootte te voorschijn. DORA lag, zoo als vroeger, stil in zich zelve gekeerd. Alle deelen schenen haar smart te veroorzaken, en men ontwaarde dóór de bedekselen daaraan een' sterken gloed.

Het bloedzweeten nam des nachts ongeveer een kwartier vóór twaalf ure, om welken tijd ik mij met den geestelijke van *Gendringen* aan het bed der lijderes bevond, eenen aanvang, en was in den beginne sterker dan dit vroeger had plaats gevonden.

Met een bleek gelaat en half opengeslagen oogen lag het onschuldige meisje, zonder eenig teeken van leven te geven, in diepe onmagt verzonken; het bloed vloeide in talrijke druppelen van het hoofd en van onder het haar over het aangezigt. De vóór haar uitgestrekte handen waren geheel nat, en het roode vocht schemerde door de doeken, die het kruis op de borst bedekten. Alle aanwezende personen waren bij dezen aanblik innig geroerd, en gaven door een diep stilzwijgen hunne verwondering en volkomene overtuiging genoegzaam te kennen. Ook voor mij, ofschoon aan gedurige bloedtooneelen gewoon, ging dit oogenblik niet, zonder eenen diepen indruk achter te laten, voorbij.

Daar de verzegeling ongeschonden bevonden werd, maakten wij band en doek van de rechterhand los, en ontwaarden wij daaronder een even zoo schoon bladerkruis, als wij op de linkerhand gezien hadden. Ook de kruisen op de voeten waren aanwezig, maar begonnen eerst den volgenden morgen te bloeden. Bovendien was het bloedzweeten op goeden Vrijdag zoo in het oog vallend, en is door zoo veel geloofwaardige personen gezien geworden, dat over deze daadzaak geen' den minsten twijfel kan worden aangevoerd. Het duurde den ganschen dag, hoewel met eenige tusschenpoozingen, en was aan het hoofd, op de borst en de handen het sterkste, minder sterk daarentegen op de voeten (*). Overigens was de smartelijke uitdrukking, welke men de vorige da-

(*) De doeken, waarin zich het uitgezweete bloed bevindt, zijn door mij bewaard geworden, en ik kan de hoeveelheid daarop verzameld bloed op 6 à 7 oncen schatten.

gen op het gelaat der kranke had waargenomen, op dezen dag sterker in het oog vallend. Het bezoek, dat zij thans ontving, scheen haar zeer lastig en onaangenaam, en zij verlangde reikhalzend naar het einde van den dag.

Ik moet hier eindelijk nog een paar opmerkingen bijvoegen, welke, in verhouding tot het verhoogde geestelijke leven van het in vele opzichten merkwaardige meisje, even zoo vele in het ooglopende verschijnselen opleveren, als de tot hiertoe beschrevene en aan haar ligchaam bespeurde uiterlijke teekenen. Zij bepalen zich tot het voorspellen van het bloedzweeten, en de herstelling van hare smartelijke ziekte, (blaasverlamming) welker genezing zoo langen tijd het doel harer innigste wenschen was. DORA zeide, namelijk, zonder daartoe uitgenoodigd te zijn, herhaalde malen, en wel acht, ja zelfs veertien dagen in elken droomwakenden toestand, waarvan wij reeds vroeger gewag hebben gemaakt, niet alleen bepaaldelijk den tijd, waarop het bloedzweet weder zou doorbreken, maar ook aan welke deelen van het ligchaam dit zou plaats hebben. Bovendien gaf zij merkwaardige verzekeringen van de herstelling harer krankte, hetgeen alles naauwkeurig uitkwam. Zóó zeide zij twee dagen vóór kersmis: als zij ijverig tot het kind JESUS bad, zou zij in negen dagen van de wateraftapping bevrijd worden; en de uitkomst daarvan was, dat de volgende negen dagen de urine door brakingen ontlast werd. Zóó bepaalde zij, den 9 Februarij, dat zij, acht dagen, en wel des middags om drie ure voor vijf weken van hare kwaal zoude bevrijd zijn, en dit had ook

werkelijk zoo plaats, zonder dat zij verder urine uitgebraakt heeft. (*) Eindelijk zou, blijkens eene voorzegging, die zij veertien dagen te voren gedaan had, op Woensdag in de goede week het oogenblik aanbreken, waarop zij geheel van hare kwaal zou genezen zijn, die zes jaren lang en onophoudelijk het zwaarste kruis op hare schouderen had gelegd. Ook deze voorspelling werd zoo zeer bewaarheid gevonden, dat van genoemd oogenblik af aan de urine-ontlasting haren gewonen loop her kreeg, hoewel nu en dan nog een deel door braken moest ontlast worden.

Als slotsom dezer waarnemingen kunnen, zoo ik meen, de volgende punten met zekerheid worden vastgesteld:

1°. Er heeft zich bij DORA VISSER herhaalde malen, en wel altijd op Vrijdagen, een bloedzweet aan het hoofd, op de borst, aan de handen en voeten vertoond, en het uitgezweete vocht verdient in zoo verre den naam van werkelijk bloed als ook andere vochtafscheidingen in het menschelijke ligchaam met dezen naam bestempeld worden.

2°. Deze bloeding is aan handen en voeten, als ook eenige malen op de borst der vorming van blader-achtige kruisen voorafgegaan; aan het hoofd is dezelve uit eenen kransvormigen en rondom het hoofd loopenden kring voortgesproten.

(*) De chirurgijn, die, na verloop van dien tijd, zijne kunstbeoefening weder moest hervatten, maakte nu een vreeselijk spektakel. Hij liet zich over list en duivelskunsten uit, en beweerde, dat de Doctor of iemand anders hier de hand in het spel gehad had.

3°. De verlamde wateropstopping, waaraan de kranke gedurende zes jaren heeft geleden, heeft zich, gedurende de voornoemde verschijningen werkelijk gebeterd, en is tot heden toe ten minste opgeheven.

4°. Deze beterschap, alsmede het bloedzweeten zijn meermalen door haar met bepaling van dag en uur voorzegd geworden.

5°. De bovenstaande verschijningen hebben plaats gehad zonder eenige bewijsbare kunstbewerking, hetzij door DORA VISSER zelve of door hare ouders, zoodat dezelve van logen en bedrog ten eenenmale vrijgesproken behooren te worden.

En hiermede heb ik, overeenkomstig mijn plan, eene eenvoudige, en, zoo veel mij zulks mogelijk was, getrouwe voorstelling van die verschijnselen gegeven, welke gedurende den laatst verloopenen tijd zoo veel reden tot gesprekken hebben opgeleverd, en, helaas! met zoo weinig zaakkennis en ongeloofelijke litzinnigheid beoordeeld zijn geworden. In een nader opstel (*) wordt het voorhouden in eene bijzondere opheldering der door Doctor B. geuite meeningen en bedoelingen te treden, (†) en tegelijk de vraag te beantwoorden: in hoe verre de waargenomene verschijnselen voor eene natuurlijke uitlegging vatbaar zijn? Tot zoo

(*) Uitgever dezes heeft dit nadere opstel ter perse, en zal hetzelfde binnen weinige dagen, even als dit, in het licht zenden.

(†) Of het de moeite belooenen zal, op het zouteloos en ongerijmd geschrijf van den heer c. v. s., in het tijdschrift: *de Kerkbode*, iets te antwoorden, weet ik niet.

lang moge zich een ieder troosten met de woorden van CICERO:

»Rerum eventa magis arbitror, quam causas quaeri oportere, et hoc sum contentus, quod quomodo quidque fiat ignorem, quod fiat intelligo. (§)

Gendringen,
den 15 Mei 1844.

Dr. TE WELSCHER.

(§) Ik beslis liever bij de uitkomst der dingen, dan naar derzelve oorzaken te vragen, want ik houd mij tevreden, hoezeer ik niet wete, op welke wijze iets gebeurt, te begrijpen, wat er gebeurt.